

FIȘA DISCIPLINEI

Țările Române în secolul fanariot,
anul universitar 2022-2023

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Pitești
1.2	Facultatea	Teologie, Litere, Istorie și Arte
1.3	Departamentul	Limbă și literatură, Istorie și Arte
1.4	Domeniul de studii	Socio-Umane/Istorie
1.5	Ciclul de studii	Licență
1.6	Programul de studiu / calificarea	Zi/Istorie

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei					Țările Române în secolul fanariot					
2.2	Titularul activităților de curs					Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe					
2.3	Titularul activităților de seminar / laborator					Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe					
2.4	Anul de studii	III	2.5	Semestrul	1	2.6	Tipul de evaluare	Examen	2.7	Regimul disciplinei	Obl.

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	2	3.2	din care curs	2	3.3	S / L / P	1
3.4	Total ore din planul de învă.	42	3.5	din care curs	28	3.6	S / L / P	14
Distribuția fondului de timp alocat studiului individual								ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								24
Pregătire seminare/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								28
Tutorat								12
Examinări								4
Alte activități								2
3.7	Total ore studiu individual	100						
3.8	Total ore pe semestru	42						
3.9	Număr de credite	4						

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	-
4.2	De competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	❖ dotarea sălii de curs cu videoproiector, hărți istorice.
5.2	De desfășurare a laboratorului	❖ dotarea cu ediții de izvoare documentare și narative; hărți istorice; dicționare și enciclopedii de specialitate.

6. Competențe specifice vizate

Competențe profesionale	CT.1 Profesionale ❖ Formarea deprinderii de a opera cu elemente și concepte de specialitate; ❖ Formarea și consolidarea spiritului critic și utilizarea acestuia în cadrul activității științifice; ❖ Formarea deprinderii de investigare a surselor, a fenomenelor și a factorilor istorici care și-au pus amprenta asupra Țărilor Române în secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea.
Competențe transversale	CT2: transversale ❖ Promovarea valorilor istorice, culturale și spirituale care au marcat profund evoluția istorică a românilor de-a lungul epocii fanariote (sec. XVIII-încep. sec. XIX). ❖ Descoperirea și însușirea de metode și tehnici eficiente de învățare și cercetare ❖ Manifestarea de atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific.

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea studenților cu noțiuni și concepte specifice istoriei premoderne românești.
7.2 Obiectivele specifice	<u>A. Obiective cognitive</u> ❖ Să utilizeze surse istorice (documentare și narative), precum și lucrări fundamentale pentru studierea istoriei premoderne românești; ❖ Să cunoască evoluția politică, economică, socială și culturală a civilizației românești extra-carpătice; ❖ Să-și însușească și să utilizeze în mod adecvat noțiuni și concepte care definesc istoria epocii fanariote. <u>B. Obiective procedurale</u> ❖ Expunerea, explicația, demonstrația, exercițiul, activitatea independentă, autoevaluarea, inter-evaluarea; ❖ Brainstormingul (asaltul de idei), problematizarea, analogia, comparația; ❖ Activitate individuală, frontală. <u>C. Obiective atitudinale</u> ❖ Deprinderea aptitudinii de a opera cu elemente și concepte de specialitate; ❖ Formarea și consolidarea spiritului critic și utilizarea acestuia în cadrul activității științifice; ❖ Însușirea unor competențe menite să contribuie la formarea profesională; ❖ Utilizarea unor metode specifice de elaborare a unui plan de dezvoltare personală și profesională.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
-----------	---------	-------------------	--------------------------------

1	Noțiuni introductive în istoria epocii domniilor fanariote	2	prelegerea problematizarea analogia comparația dezbaterea	Surse istorice documentare și narative, studii de specialitate, instrumente de lucru
2	Instaurarea domniilor fanariote în Moldova și Țara Românească. Condiții interne și externe	2		
3	Țările Române și Înalta Poartă în secolul fanariot	2		
4	Țările Române și Imperiul habsburgic în veacul al XVIII-lea	2		
5	Rusia țaristă și Țările Române în secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea	2		
6	Unitatea politică românească în epoca fanariotă	2		
7	Răscoala lui Tudor Vladimirescu din 1821 și sfârșitul domniilor fanariote (1822)	2		
8	Evaluare parțială (24 noiembrie 2022)	2		
9	Aspecte demografice din epoca fanariotă	2		
10	Structuri și realități economice și sociale în mediul rural	2		
11	Structuri și realități economice și sociale în mediul urban	2		
12	Instituțiile centrale: Domnia, Divanul domnesc, dregătoriile	2		
13	Organizarea administrativă și militară sub fanarioți	2		
14	Orizont cultural și spiritual în epoca fanariotă	2		

Bibliografie:

Surse:

CANTACUZINO, Mihail, *Istoria politică și geografică a Țării Românești de la cea mai veche a sa întemeiere până la anul 1774*, ediția Frații Tunusli, traducere George Sion, București, 1863.

*** *Călători străini despre Țările Române*, vol. I-X₁₋₂, volume îngrijite de: Maria Holban, Maria Matilda Alexandrescu-Dersca Bulgaru și Paul Cernovodeanu, București, 1968-2001.

*** *Călători străini despre Țările Române în secolul al XIX-lea*, Serie nouă, vol. I (1801-1821), volum îngrijit de: Georgeta Penelea Filitti, Beatrice Marinescu, Șerban Rădulescu-Zoner, Marian Stroia (secretar de volum), redactor-responsabil: Paul Cernovodeanu, București, 2004.

*** *Cronica Ghiculeștilor. Istoria Moldovei între anii 1695-1754*, ediție critică de Nestor Camariano, Ariadna Camariano-Cioran, București, 1965.

MEHMED, Mustafa A., *Documente turcești privind istoria României*, vol. I, 1455-1774, București, 1976; vol. II, 1774-1791, București, 1983.

*** *Memoriile principelui Nicolae Șuțu, mare logofăt al Moldovei, 1798-1871*, ediție de Georgeta Penelea-Filitti, București, 1997.

SIRUNI, H. Dj., *Domni români la Poarta Otomană după un manuscris turcesc conținând note și însemnări despre ceremoniile și recepțiunile din palatul împărațesc din Stambul între 1698-1782*, în "Academia Română. Studii și cercetări", LV, București, 1941.

URICARIUL, Axinte, *Cronica paralelă a Țării Românești și a Moldovei*, vol. II, ediție critică de Gabriel Ștrempel, București, 1994.

VACARESCU, Ianache, *Istoria othomanească*, ediție de Gabriel Ștrempel, București, 2001.

VELIMAN, Valeriu, *Relațiile româno-otomane (1711-1821). Documente turcești*, București, 1984,

ZILOT ROMANUL (Ștefan Fănuță), *Opere complete*, ediție critică de Marcel-Dumitru Ciucă, București, 1996.

Lucrări generale și speciale:

ALEXANDRESCU-DERSCA, M. M., *Rolul hătișerifurilor de privilegii în limitarea obligațiilor către Poartă (1774-1802)*, în "Studii. Revistă de istorie", 11, 1958, nr. 6, p. 101-119.

BARBU, Daniel, *Scrisoare pe nisip. Timpul și privirea în civilizația românească a secolului al XVIII-lea*, București, 1996.

IDEM, *Bizanț contra Bizanț. Explorări în cultura politică românească*, București, 2001.

BERINDEI, Dan, *Românii și Europa. Istorie. Societate. Cultură*, vol. I, Secolele XVIII-XIX, București, 1991.

- BERZA, Mihai, *Haraciul Moldovei și al Țării Românești în sec. XV-XIX*, în "Studii și materiale de istorie medie", II, 1957, p. 7-47.
- CERNOVODEANU, Paul, *Eticheta de curte sub fanarioți*, în volumul: *Omagiu istoricului Florin Constantiniu*, coordonator Horia Dumitrescu, Focșani, 2003.
- CIOBANU, Veniamin, *Statutul juridic al Principatelor Române în viziune europeană (sec. al XVIII-lea)*, Iași, 1999.
- IDEM, *Informații din surse diplomatice venețiene despre criza politică din Europa Orientală (sfârșitul secolului al XVIII-lea)*, în volumul: *Iderntitate națională și spirit european. Academicianului Dan Berindei la 80 de ani*, București, 2003, p. 297-309.
- CIOBOTEA, Dinică, *Reașezări în "spațiul otoman" european în prima fază a "chestiunii orientale" (1683-1775)*, în volumul: *Omagiu istoricului Valeriu Florin Dobrinescu*, coordonator Horia Dumitrescu, Focșani, 2003.
- CIOCAN-IVANESCU, Rodica, *Factorul oriental în componența barocului românesc de secol XVII-XVIII*, în "Archiva Valachica", VIII, Târgoviște, 1978, p. 263-269.
- CONSTANTINESCU, Ioana, *Obiceiuri culinare și de curte în Țara Românească în secolul al XVIII-lea*, în volumul: *Identitate națională și spirit european. Academicianului Dan Berindei la 80 de ani*, București, 2003, p. 577-581.
- CORNEA, Paul, *Originile romantismului românesc. Spiritul public, mișcarea ideilor și literatura între 1780-1840*, București, 1972.
- DJUVARA, Neagu, *Între Occident și Orient. Țările Române la începutul epocii moderne (1800-1848)*, București, Editura Humanitas, 1998.
- DRĂGHICESCU, Dumitru, *Din psihologia poporului român*, București, 1995.
- DUȚU, Alexandru, *Coordonate ale culturii românești în secolul al XVIII-lea*, București, 1968.
- ECLESIARHUL, Dionisie, *Hronograf 1764-1815*, ediție îngrijită de Dumitru Bălașa și Nicolae Stoicescu, București, 1987.
- FLORESCU, Radu R., *Essay on Romanian history*, Iași, Oxford, Portland, 1999.
- GEORGESCU, Vlad, *Mémoires et projet de réforme dans les Principautés Roumaines, 1769-1830*, București, 1970.
- IDEM, *Ideile politice și iluminismul în Principatele române (1750-1831)*, București, 1972.
- HITCHINS, Keith, *Românii, 1774-1866*, București, 1998.
- IONASCU, Ion, BARBULESCU, Petre, GHEORGHE, Gheorghe, *Relațiile internaționale ale României în documente (1368-1900)*, București, 1971.
- IORGA, Nicolae, *Bizanț după Bizanț*, București, 1972 (ediție nouă 2002).
- *** *Istoria românilor*, vol. VI: *Românii între Europa Clasică și Europa Luminilor (1711-1821)*, coord. Paul Cernovodeanu și Nicolae Edroiu, secretar științific Constantin Bălan, București, 2002.
- LEMNY, Ștefan, *Pagini de istorie culturală: idei, mentalități, interferențe*, Iași, 2013.
- KOGĂLNICEANU, Mihail, *Cronicele României sau Letopisețele Moldovei și Valahiei*, Tomul III, ediția a II-a, București, 1874.
- MAXIM, Mihai, *Țările Române și Înalta Poartă. Cadru juridic al relațiilor româno-otomane în evul mediu*, București, 1993.
- MEHMED, Mustafa Ali, *Problema orientală și afirmarea popoarelor sud-est europene până la 1848*, în "Științe sociale și politice din România. Progrese, realizări", București, 1986, nr. 2.
- MURGESCU, Bogdan, *Țările Române între Imperiul Otoman și Europa creștină*, Iași, Editura Polirom, 2012.
- NEAGOE, Claudiu, Marin Toma, *Țările Române în epoca fanariotă*, București, 2018.
- NICOLESCU, Corina, *Istoria costumului de curte în Țările Române, sec. XIV-XVIII*, București, 1970.
- IDEM, *Elemente orientale în vechea artă a Țării Românești*, în "Archiva Valachica", VIII, 1978, p. 219-238.*** *Orașul românesc și lumea rurală. Realități locale și percepții europene la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, volum îngrijit de Ileana Căzan și Daniela Bușă, Brăila, 2004.
- OȚETEA, Andrei, *Un cartel fanariot pentru exploatarea țărilor române*, în "Revista de istorie", XII, 1959, nr. 3, p. 111-121.
- PĂUN, Radu, *Încoronarea în Țara Românească și Moldova în secolul al XVIII-lea. Principii, atitudini, simboluri*, în "Revista istorică", 5, 1994, nr. 7-8, p. 743-759.
- STOICESCU, Nicolae, *Curteni și slujitori. Contribuții la istoria armatei române*, București, 1968.
- ȘĂINEANU, Lazăr, *Influența orientală asupra limbei și culturii române*, I, Introducerea, București, 1900.
- ȘTEFĂNESCU, Ștefan, *Istoria românilor în secolul al XVIII-lea. între tradiție și modernitate*, București, 1999.
- IDEM, *Istorie și diplomație. Statutul juridic al Principatelor Române în secolul al XVIII-lea*, în volumul: *Omagiu istoricului Florin Constantiniu*, coordonator Horia Dumitrescu, Focșani, 2003, p. 75.
- THEODORESCU, Răzvan, *Civilizația românilor între medieval și modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, vol. I-II, București, 1987.
- ȚIPĂU, Mihai, *Domni fanarioți în Țările Române, 1711-1821. Mică enciclopedie*, București, 2004.

8.2. Aplicații: Seminar / Laborator / Teme de casă		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Imaginea fanarioților la cronicarii munteni și moldoveni și la călătorii străini	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	referate fișe bibliografice
2	Imaginea fanarioților în literatură română: <i>Ciocoii vechi și noi</i> de Nicolae Filimon	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea, analiza critică a surselor istorice documentare și narative	referate fișe bibliografice Surse istorice comentate
3	Familii de fanarioți din prima parte a epocii fanariote: Mavrocordații, Ghiculeștii, Callimachi.	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea, analiza critică a surselor istorice documentare și narative	referate fișe bibliografice Surse istorice comentate
4	Familii de fanarioți din a doua parte a epocii fanariote: Ipsilanti, Caragea, Moruzeștii, Suțeștii	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea, analiza critică a surselor istorice documentare și narative	referate fișe bibliografice Surse istorice comentate
5	Boierii „pământenii” în vremea fanarioților: Brâncovenii, Goleștii, Văcăreștii, Dudeștii, Cantacuzinii, etc.	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea, analiza critică a surselor istorice documentare și narative	referate fișe bibliografice Surse istorice comentate
6	Mentalități și comportamente în epoca fanariotă	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea, analiza critică a surselor istorice documentare și narative	referate fișe bibliografice Surse istorice comentate
7	Un fenomen social și politic din epoca fanariotă: haiducia	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea, analiza critică a surselor istorice documentare și narative	referate fișe bibliografice Surse istorice comentate
Bibliografie:				

Surse:

- CANTACUZINO, Mihail, *Istoria politică și geografică a Țării Românești de la cea mai veche a sa întemeiere până la anul 1774*, ediția Frații Tunusli, traducere George Sion, București, 1863.
- *** *Călători străini despre Țările Române*, vol. I-X₁₋₂, volume îngrijite de: Maria Holban, Maria Matilda Alexandrescu-Dersca Bulgaru și Paul Cernovodeanu, București, 1968-2001.
- *** *Călători străini despre Țările Române în secolul al XIX-lea*, Serie nouă, vol. I (1801-1821), volum îngrijit de: Georgeta Penelea Filitti, Beatrice Marinescu, Șerban Rădulescu-Zoner, Marian Stroia (secretar de volum), redactor-responsabil: Paul Cernovodeanu, București, 2004.
- *** *Cronica Ghiculeștilor. Istoria Moldovei între anii 1695-1754*, ediție critică de Nestor Camariano, Ariadna Camariano-Cioran, București, 1965.
- ECLESIARHUL, Dionisie, *Hronograf 1764-1815*, ediție îngrijită de Dumitru Bălașa și Nicolae Stoicescu, București, 1987.
- *** *Memoriile principelui Nicolae Șuțu, mare logofăt al Moldovei, 1798-1871*, ediție de Georgeta Penelea-Filitti, București, 1997.
- SIRUNI, H. Dj., *Domni români la Poarta Otomană după un manuscris turcesc conținând note și însemnări despre ceremoniile și recepțiunile din palatul împărațesc din Stambul între 1698-1782*, în "Academia Română. Studii și cercetări", LV, București, 1941.
- URICARIUL, Axinte, *Cronica paralelă a Țării Românești și a Moldovei*, vol. II, ediție critică de Gabriel Ștrempel, București, 1994.
- VACARESCU, Ianache, *Istoria othomanicească*, ediție de Gabriel Ștrempel, București, 2001.
- VELIMAN, Valeriu, *Relațiile româno-otomane (1711-1821). Documente turcești*, București, 1984.
- ZILOT ROMANUL (Ștefan Fănuță), *Opere complete*, ediție critică de Marcel-Dumitru Ciucă, București, 1996.

Lucrări generale și speciale:

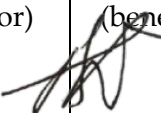
- BARBU, Daniel, *Scrisoare pe nisip. Timpul și privirea în civilizația românească a secolului al XVIII-lea*, București, 1996.
- IDEM, *Bizanț contra Bizanț. Explorări în cultura politică românească*, București, 2001.
- BERINDEI, Dan, *Românii și Europa. Istorie. Societate. Cultură*, vol. I, *Secolele XVIII-XIX*, București, 1991.
- CERNOVODEANU, Paul, *Eticheta de curte sub fanarioți*, în volumul: *Omagiu istoricului Florin Constantiniu*, coordonator Horia Dumitrescu, Focșani, 2003.
- CIOBANU, Veniamin, *Statutul juridic al Principatelor Române în viziune europeană (sec. al XVIII-lea)*, Iași, 1999.
- CIOCAN-IVANESCU, Rodica, *Factorul oriental în componența barocului românesc de secol XVII-XVIII*, în "Archiva Valachica", VIII, Târgoviște, 1978, p. 263-269.
- CONSTANTINESCU, Ioana, *Obiceiuri culinare și de curte în Țara Românească în secolul al XVIII-lea*, în volumul: *Identitate națională și spirit european. Academicianului Dan Berindei la 80 de ani*, București, 2003, p. 577-581.
- CORNEA, Paul, *Originile romantismului românesc. Spiritul public, mișcarea ideilor și literatura între 1780-1840*, București, 1972.
- DRĂGHICESCU, Dumitru, *Din psihologia poporului român*, București, 1995.
- DUȚU, Alexandru, *Coordonate ale culturii românești în secolul al XVIII-lea*, București, 1968.
- NEAGOE, Claudiu, Marin Toma, *Țările Române în epoca fanariotă*, București, 2018.
- NICOLESCU, Corina, *Istoria costumului de curte în Țările Române, sec. XIV-XVIII*, București, 1970.
- IDEM, *Elemente orientale în vechea artă a Țării Românești*, în "Archiva Valachica", VIII, 1978, p. 219-238.*** *Orașul românesc și lumea rurală. Realități locale și percepții europene la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*, volum îngrijit de Ileana Căzan și Daniela Bușă, Brăila, 2004.
- ȘĂINEANU, Lazăr, *Influența orientală asupra limbei și culturei române*, I, Introducerea, București, 1900.
- THEODORESCU, Răzvan, *Civilizația românilor între medieval și modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, vol. I-II, București, 1987.
- ȚIPĂU, Mihai, *Domni fanarioți în Țările Române, 1711-1821. Mică enciclopedie*, București, 2004.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

- ❖ corectitudinea și acuratețea folosirii conceptelor și teoriilor pedagogice însușite la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților comunității;
- ❖ competențele procedurale și atitudinale ce vor fi achiziționate la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților asociațiilor profesionale și angajatorilor din domeniul învățământului gimnazial și liceal.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Calitatea și coerența tratării unor subiecte abordabile într-o manieră explicativă și argumentativă.	Evaluare finală (orală)	50%
10.5 Seminar / Laborator / Tema de casă	Implicarea activă a studentului în activitatea de seminar, calitatea și coerența referatului științific și evaluare parțială a cunoștințelor dobândite.	Activitate de seminar Referat Evaluare parțială (oral)	10% 20% 20%
10.6 Standard minim de performanță	Cerințe pentru nota cinci Cunoștințe care dovedesc parcurgerea materiei, dar fără a demonstra abilități, priceperi sau deprinderi de lucru individual.		
10.7 Standard maxim de performanță	Însușirea cunoștințelor care dovedesc parcurgerea materiei; Formarea abilităților, priceperilor și deprinderilor de a obține informația, a o prelucra, de a ajunge la o perspectivă personală asupra problematicii; Capacitatea de a argumenta și de a elabora un material cu caracter științific.		

Data completării 27 septembrie 2022	Titular de curs:	Titular de seminar: 	Data aprobării în Consiliul departamentului, ... septembrie 2022	Director de departament, (prestator)	Director de departament, (beneficiar)
---	------------------	--	--	---	---